

گاهنامه خبری - تحلیلی «آفریقا»

شماره ۲۱

نیمه دوم بهمن ۱۳۹۹

صاحب امتیاز: مرکز مطالعات آفریقا (دانشگاه تربیت مدرس)

مدیر مسئول: دکتر سیروس احمدی نوحدانی

سر دبیر: دکتر میثم میرزائی تبار

مدیر اجرایی: دکتر مجید رسولی

سرمقاله

به نام خدا

منطقه آزاد قشم و ظرفیت تبدیل به مرکز صادرات منطقه‌ای ایران به آفریقا

ماهیت ذاتی شکل‌گیری مناطق آزاد با هدف رشد و توسعه اقتصادی یک کشور تعریف شده است. در واقع، منطقه آزاد ناحیه‌ای از کشور است که خارج از محدوده فیزیکی، قانونی و اداری دارای تأسیسات گمرکی است. ورود و خروج سرمایه، سود و نیروی کار جزء اصول و قواعد اصلی آن است که به سهولت امکان‌پذیر می‌باشد. بنابراین هدف اصلی از تأسیس منطقه آزاد ایجاد اشتغال، توسعه صادرات، جذب و تشویق سرمایه خارجی، ایجاد درآمد ارزی، انتقال تکنولوژی و توسعه منطقه‌ای است؛ اما در ایران بنا به دلایلی همچون تحریم اقتصادی، عدم وجود زیرساخت‌های اساسی، وجود مشکلاتی در تهیه طرح‌های توجیهی اولیه، ابهامات در ظرفیت سنجی و استفاده از این مناطق، وجود نواقصی در ساختار اداری و تشکیلاتی، ضعف ساختاری و سازمانی در نظارت بر عملکرد سازمان اداره کننده مناطق و دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و... نتوانسته است بر مبنای ماهیت اصلی خود عمل کند.

یکی از این مناطق آزاد که می‌تواند از نقش مهم و محوری در توسعه اقتصادی و افزایش صادرات برخوردار باشد، منطقه آزاد قشم است. با توجه به اینکه قشم بزرگترین جزیره خلیج فارس با وسعت ۴۳۰ کیلومتر مربع است و در دهانه تنگه هرمز و مسیر راه‌های دریایی از خلیج فارس به دریای عمان و اقیانوس هند قرار دارد، می‌تواند سکویی برای افزایش صادرات به برخی از مناطق از جمله قاره در حال توسعه آفریقا باشد. کسب درآمد ارزی قشم برابر با ۱۱۹۶,۳ (۸۳ درصد از کل)، صادرات ۳۱,۲ میلیون دلار (۶ درصد از کل)، واردات ۲۷۰ میلیون دلار (۶ درصد از کل)، سرمایه‌گذاری خارجی ۱۱۹۵,۳۸ میلیون دلار (۴۱ درصد از کل)، هزینه‌های جاری و عمرانی ۲۱۳۳,۵ (۲۹ درصد از کل) است. می‌توان مشاهده کرد که قشم در زمینه صادرات - که مأموریت اصلی مناطق آزاد است - در شرایط بهتری نسبت به از سایر مناطق از جمله کیش و چابهار قرار دارد. علاوه بر این، بیش از ۱۰۰ واحد صنعتی فعال در منطقه حضور دارند که برخی از تولیدات آن‌ها شامل شرکت‌های آلیاژ گستر، سوپر پایپ، نت لوب و سیمان قشم است که بخشی از محصولات خود را به کشورهای آفریقایی صادر می‌کنند.

با توجه به رشد و توسعه گسترده کشورهای آفریقا و نیاز به ایجاد زیرساخت‌هایی برای ادامه این روند، توسعه این منطقه می‌تواند در بخش تولید آلیاژ، سیمان و... به این کشورها موفق عمل کند. به طوری که در سال‌های اخیر سومالی یکی از مشتریان مهم سیمان قشم است و در دوره کنونی نیز موزامبیک به جمع مقاصد صادراتی سیمان در قاره آفریقا اضافه شده است. جمهوری اسلامی ایران در برخی کشورهای آفریقایی از جمله سنگال، مالی، سیرالئون، ساحل عاج، غنا، نیجر، نیجریه، بوركینافاسو و جمهوری کنگو سفارتخانه دارد. از میان این کشورها هفت کشور سنگال، مالی، سیرالئون، ساحل عاج، غنا،

نیجریه و جمهوری گینه در تهران سفیر دارند. آفریقا تنها فضایی است که قابلیت جذب تولیدات ایران، اعم از تولیدات صنعتی، کشاورزی، خدمات، اندیشه، فناوریانه و... را دارد و برای محصولات ایرانی یک بازار بسیار بزرگ محسوب می‌شود. به همین منظور می‌توان این قاره را به عنوان قاره فرصت‌های تجاری دانست. با توجه به اینکه اکثر این کشورها حتی از تأمین مایحتاج اولیه زندگی خود بر نمی‌آیند و تمامی محصولات مورد نیاز خود را وارد می‌کنند. قشم از نظر موقعیت استراتژیک در دهانه تنگه هرمز و در دالان ورودی خلیج فارس قرار گرفته است و بزرگترین جزیره خلیج فارس است. نزدیک بودن قشم به خاک میهن و نیز به سواحل جنوبی خلیج فارس دیگر مزیت این جزیره است. بدین ترتیب قشم می‌تواند هاب منطقه‌ای ایران برای صادرات به منطقه و به آفریقا باشد.

دکتر سیروس احمدی نوحدانی

رئیس مرکز مطالعات آفریقا

اخبار و گزارش‌های خبری

برگزاری نشست مجازی مرکز مطالعات آفریقا و دانشگاه پرتوریا

است که به تجدیدنظر و پیشرفت در روند کنونی مطالعات توسعه و حکمرانی کمک می‌کند.

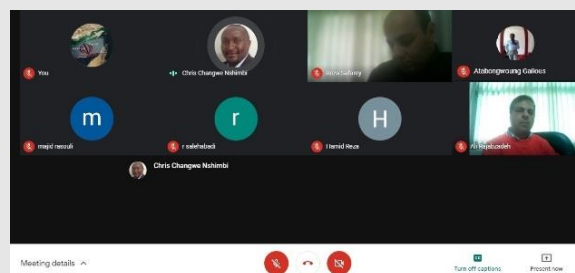
دکتر چانگو نشیمی گفت: مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) علاقمند به توسعه روابط با دانشگاه‌ها در سایر نقاط جهان است و از همکاری با مرکز مطالعات آفریقا در دانشگاه تربیت مدرس در ایران استقبال می‌کنیم.

رئیس مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) با بیان اینکه می‌توانیم انعقاد تفاهم‌نامه همکاری مشترک دانشگاه پرتوریا و دانشگاه تربیت مدرس را پیگیری و به انجام برسانیم، تأکید کرد: مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) می‌تواند در زمینه‌های مختلف، برگزاری وبینار، رویدادها و کنفرانس‌های علمی، تبادل استاد و دانشجو، اجرای پروژه‌های پژوهشی و کاربردی مشترک و... با مرکز مطالعات آفریقا همکاری داشته باشد.

در ادامه این نشست، دکتر علی رجب زاده، مدیر گروه مطالعات اقتصادی مرکز مطالعات آفریقا با تشکر از سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی و مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) دانشگاه پرتوریا برای پیگیری برگزاری این جلسه، گفت: دانشگاه تربیت مدرس یکی از دانشگاه‌های بزرگ ایران است که پس از پیروزی انقلاب اسلامی تأسیس شد و به عنوان یک دانشگاه جامع در رشته‌های مختلف و در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری دانشجو می‌پذیرد.

وی افزود: مرکز مطالعات آفریقا، یکی از مراکز پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس و اولین مرکز مطالعات منطقه‌ای

نشست مجازی مرکز مطالعات آفریقا دانشگاه تربیت مدرس و مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) در دانشگاه پرتوریا در آفریقای جنوبی پنجشنبه ۱۶ بهمن ۱۳۹۹ با حضور دکتر علی رجب زاده، مدیر گروه مطالعات اقتصادی مرکز مطالعات آفریقا، دکتر کریستوفر چانگو نشیمی، رئیس مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn)، دکتر حمیدرضا اورعی، مسئول بخش دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی و چند نفر اعضای هیأت علمی دو مرکز برگزار شد.

در این نشست، دکتر کریستوفر چانگو نشیمی، رئیس مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی دانشگاه پرتوریا با تشکر از سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی برای پیگیری برگزاری جلسه و همچنین مرکز مطالعات آفریقا در دانشگاه تربیت مدرس برای پذیرش دعوت دانشگاه پرتوریا گفت: دانشگاه پرتوریا از دانشگاه‌های بزرگ و مهم آفریقای جنوبی است که در شهر پرتوریا قرار دارد و مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) در سال ۲۰۱۳ میلادی در این دانشگاه تأسیس شد.

وی افزود: این مرکز اولین مؤسسه تحقیقاتی در آفریقا است که به طور کامل در موضوع نوآوری در حکمرانی فعالیت دارد و هدف اصلی آن، انجام و ترویج تحقیقاتی

مرتبط با آفریقا در ایران است که در سال ۲۰۰۱ میلادی / ۱۳۷۹ شمسی افتتاح شد.

دکتر رجب زاده با بیان اینکه هدف از تأسیس مرکز مطالعات آفریقا، گسترش معرفت شناسی درباره آفریقا و تلاش برای ارتقای سطح روابط جمهوری اسلامی ایران با این قاره از طریق تحقیقات علمی است، تأکید کرد: این مرکز در راستای توسعه روابط بین‌المللی خود و ارتباط با دانشگاه‌های آفریقایی از همکاری با دانشگاه پرتوریا و مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) در این دانشگاه استقبال می‌کند.

مدیر گروه مطالعات اقتصادی مرکز مطالعات آفریقا افزود: از همکاری با مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) در زمینه‌های برگزاری وبینار، رویدادهای علمی، تبادل استاد و دانشجو، اجرای پروژه‌های پژوهشی و کاربردی مشترک و... استقبال می‌کنیم.

دکتر حمیدرضا اورعی، مسئول دیپلماسی عمومی و رسانه‌ای سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی نیز با قدردانی از مرکز مطالعات آفریقا و مرکز

مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) برای موافقت با برگزاری این نشست، گفت: یکی از برنامه‌های سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی برقراری روابط دانشگاهی و تسهیل در ارتباطات و همکاری‌ها میان دانشگاه‌های ایران و آفریقای جنوبی است.

وی افزود: مرکز مطالعات آفریقا دانشگاه تربیت مدرس و مرکز مطالعه نوآوری در حکمرانی (GovInn) دانشگاه پرتوریا با توجه به توانمندی‌ها و ظرفیت‌هایی که دارند، می‌توانند همکاری‌های خوبی در زمینه‌های مختلف علمی و دانشگاهی داشته باشند و همکاری‌ها می‌تواند در قالب انعقاد تفاهم نامه میان دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه پرتوریا در سطح بالاتر هم پیگیری شود.

منبع: پرتال دانشگاه تربیت مدرس، برگزاری نشست مجازی مرکز مطالعات آفریقا و دانشگاه پرتوریا، یکشنبه ۲۶ بهمن ۱۳۹۹. در:

<https://www.modares.ac.ir/news/news-list/news-content?newsview=14769>

برگزاری جلسه مشترک «مرکز مطالعات آفریقا» و شبکه رادیو تلویزیونی «هوسا»

وی افزود: هدف از تأسیس این مرکز، افزایش آگاهی‌ها درباره آفریقا و تلاش برای توسعه روابط جمهوری اسلامی ایران با این قاره با پژوهش‌های علمی است که فعالیت‌های پژوهشی آن در قالب چهار گروه مطالعاتی با عناوین گروه ژئوپلیتیک، گروه سیاسی، گروه فرهنگی و گروه اقتصادی انجام می‌شود.

دکتر برومند تأکید کرد: فعالیت‌های برون مرزی صدا و سیما از جمله در قالب شبکه رادیو تلویزیونی هوسا ظرفیت بسیار خوبی برای توسعه روابط فرهنگی و افزایش شناخت‌ها از ایران در کشورهای آفریقایی و همچنین بالا بردن سطح آگاهی‌ها از آفریقا در ایران است.

جلسه بحث و تبادل نظر پیرامون همکاری‌های مشترک مرکز مطالعات آفریقا و شبکه رادیو تلویزیونی هوسا عصر یکشنبه ۱۹ بهمن ۱۳۹۹ با حضور دکتر عباس برومند، مدیر گروه مطالعات اقتصادی مرکز مطالعات آفریقا و دکتر محمدرضا حاتمی، مدیر شبکه رادیو تلویزیونی هوسا به صورت مجازی برگزار شد.

در این نشست، دکتر عباس برومند، مدیر گروه مطالعات فرهنگی مرکز مطالعات آفریقا گفت: مرکز مطالعات آفریقا، یکی از مراکز پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس و اولین مرکز مطالعات منطقه‌ای مرتبط با آفریقا در ایران است که در سال ۱۳۷۹ شمسی افتتاح شد.

وی با اشاره به اینکه یکی از ابزارهای توسعه روابط کشورهای آفریقایی و ایران، برقراری روابط فرهنگی میان دو طرف است، گفت: از مجرای همکاری‌های فرهنگی، علمی، هنری، گفتگوهای میان اندیشمندان ادبی، فرهنگی، هنری، تاریخی و... ایرانی و آفریقایی می‌توان روابط دو طرف را توسعه داد که رسانه‌ها در این زمینه نقش موثری دارند و می‌توانند روند تعاملات را تسهیل و نگاه‌های غلط را نسبت به بسیاری از مسائل اصلاح کنند. مدیر گروه مطالعات فرهنگی مرکز مطالعات آفریقا در پایان با تأکید بر لزوم برقراری روابط میان دانشگاه‌های ایرانی و آفریقایی افزود: مرکز مطالعات آفریقا با کمک و همکاری مراکز دولتی و خصوصی به ویژه رسانه‌های فعال در حوزه آفریقا از جمله شبکه رادیو تلویزیونی هوسا ظرفیت‌های خیلی خوبی برای افزایش شناخت‌ها از آفریقا در ایران و تصحیح بسیاری از نگاه‌ها خصوصاً در موضوع ایران هراسی در کشورهای آفریقایی و برخی دیدگاه‌های منفی درباره آفریقا در ایران دارد.

در ادامه نشست، دکتر محمدرضا حاتمی، مدیر شبکه رادیو تلویزیونی هوسا گفت: شبکه رادیو و تلویزیونی هوسا اولین شبکه برون مرزی ویژه قاره آفریقا در صدا و سیما است که فروردین ۱۳۹۸ به صورت رسمی افتتاح شد و در حال حاضر، دارای چهار وبسایت و بیش از ۳۰ صفحه در شبکه‌های اجتماعی و پلتفرم‌ها به سه زبان هوسایی، انگلیسی و فارسی است.

وی افزود: این شبکه روزانه ۳ ساعت برنامه‌های رادیویی به زبان هوسایی و ۶ ساعت برنامه‌های تلویزیونی به دو زبان هوسایی و انگلیسی دارد که از طریق این شبکه پخش و در طول شبانه روز تکرار می‌شود.

دکتر حاتمی با اشاره به اینکه فرصت‌های زیادی در قاره آفریقا برای ایران وجود دارد و آفریقا را باید قاره فرصت‌ها دانست، گفت: بسیاری از کشورها از جمله چین، آمریکا،

روسیه، ژاپن، ترکیه، هند، امارات متحده عربی، عربستان سعودی، کشورهای مطرح اروپایی و... در حال فعالیت در آفریقا هستند و امروز بر سر فعالیت و توسعه روابط با کشورهای آفریقایی رقابت وجود دارد.

مدیر شبکه رادیو تلویزیونی هوسا تأکید کرد: ایران در سال‌های گذشته از فرصت‌های موجود در کشورهای آفریقایی استفاده نکرده و نیاز است تا در این زمینه برنامه‌ریزی مناسبی انجام شود.

وی با بیان اینکه در ایران، در ارتباط با آفریقا کارهای علمی و دانشگاهی محدودی انجام شده است، افزود: باید دانشگاه‌ها برای افزایش شناخت‌ها از آفریقا و برنامه‌ریزی برای فعالیت در این قاره در رأس باشند و سایر مراکز ذی‌ربط پشت سر آن‌ها حرکت کنند. دکتر حاتمی تأکید کرد: مرکز مطالعات آفریقا در دانشگاه تربیت مدرس باید پیشرو و جلودار در مسیر حرکت برای فعالیت در قاره آفریقا باشد و سایر مراکز ذی‌ربط از آن استفاده کنند.

مدیر شبکه رادیو تلویزیونی هوسا گفت: متأسفانه در رسانه‌های ایرانی خواسته یا ناخواسته آفریقا هراسی وجود دارد و حداقل هفته‌ای ۲ یا ۳ خبر درباره خشونت و ناامنی در آفریقا و همچنین برخی اخبار کذب منتشر می‌شود، در حالی که واقعیت آفریقا تنها ناامنی و خشونت نیست. وی افزود: مرکز مطالعات آفریقا می‌تواند واقعیت‌ها را درباره آفریقا بیان و آگاه‌سازی کند تا از آفریقا هراسی در ایران جلوگیری شود و در آفریقا نیز با اقدامات دانشگاهی خود تا حد توان مانع از ایران هراسی شود.

دکتر حاتمی عنوان کرد: رقابت ایران به صورت جدی در آفریقا در حال فعالیت هستند و نمی‌خواهند ایران در توسعه روابط خود با کشورهای آفریقایی موفق باشد.

مدیر شبکه رادیو تلویزیونی هوسا با تأکید بر اینکه فعالیت ایران در آفریقا نباید صرفاً به فعالیت‌های فرهنگی محدود شود، گفت: ایران غیر این حوزه، مزیت‌های فراوانی در

عرضه‌های پزشکی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی، نظامی، علمی و ... دارد که باید از آن‌ها استفاده کرد. وی افزود: ما باید با ایران هراسی در آفریقا و آفریقای هراسی در ایران مقابله کنیم. باید نگاه‌ها را تغییر دهیم. شبکه هوسا یکی از رسالت‌های خود را بر این مبنا قرار داده و آمادگی هر گونه همکاری با مرکز مطالعات آفریقا را دارد. دکتر حاتمی در پایان تأکید کرد: مرکز مطالعات آفریقا در ایران باید یک واسطه و کانونی برای مرتبط کردن

نهادهای مختلف دولتی و خصوصی مرتبط با آفریقا در کشور باشد و همه پشت سر آن حرکت کنند. **منبع:** صفحه مرکز مطالعات آفریقا در پرتال دانشگاه تربیت مدرس، برگزاری جلسه همکاری‌های مشترک «مرکز مطالعات آفریقا» و «شبکه رادیو تلویزیونی هوسا»، ۲۷ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://www.modares.ac.ir/index.jsp?fkeyid=&siteid=59&pageid=28555&newsview=14786>

ترجمه رساله حقوق امام سجاد (ع) به زبان بومی سنگال

خمینی (ره) و رساله حقوق امام سجاد (ره) به ایراد سخنرانی پرداختند.

منبع: خبرگزاری مهر، رساله حقوق امام سجاد (ع) به زبان بومی سنگال ترجمه شد، ۲۵ بهمن ۱۳۹۹. در: mehrnews.com/xTL2v

به ابتکار سفارت جمهوری اسلامی ایران در سنگال و جامعه المصطفی (ص) العالمیه شعبه داکار، همزمان با چهل و دومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران، رساله حقوق امام سجاد (ع) برای نخستین بار به زبان بومی سنگال (وولوف) ترجمه و رونمایی شد. رونمایی از این اثر در روز ۲۴ بهمن ماه و در خلال برگزاری مراسم بزرگداشت پیروزی انقلاب اسلامی ایران انجام شد. برخی از مدعوین از جمله محمدرضا دهشیری سفیر جمهوری اسلامی ایران، سرین شیخونا لو، مترجم اثر و حجت الاسلام و المسلمین اسمعیل پیرنیا، مدیر جامعه المصطفی (ص) پیرامون انقلاب اسلامی، حضرت امام

افتتاح رسمی اولین دوره آموزش مهندسی نفت در سنگال با همکاری یک مؤسسه ایرانی

همزمان با چهل و دومین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی ایران، نشست حضوری - مجازی به ابتکار یک مؤسسه آموزشی در سنگال (دانشکده عالی علوم سنگال EHES) و مؤسسه ایرانی دانش پژوهان پیشرو (واقع در اصفهان) با حضور برخی اساتید سنگالی مجرب در حوزه انرژی، نماینده رئیس جمهور سنگال، یکی از نمایندگان پارلمان سنگال، برخی مقامات شهرداری داکار و دکتر محمدرضا

دهشیری سفیر جمهوری اسلامی ایران، در مؤسسه مذکور برگزار شد. در این نشست، نحوه همکاری ایران و سنگال در حوزه نفت و انرژی بحث و بررسی شد و اولین دوره کارشناسی مهندسی نفت در سنگال با مساعدت و همکاری طرف ایرانی رسماً آغاز گردید.

منبع: سفارت جمهوری اسلامی ایران در سنگال

پیام رئیس‌جمهور ساحل عاج به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی

ضمن ابراز خرسندی از روابط عالی دوستانه و همکاری که خوشبختانه دو کشور را پیوند می‌دهد، مایلیم آمادگی کامل خود را برای تحکیم این روابط در راستای سعادت و بهروزی مردم دو کشور اعلام نمایم. با تقدیم احترامات فائقه. الحسن واتارا، رئیس‌جمهور ساحل عاج»

منبع: سفارت جمهوری اسلامی ایران در ابیجان، پیام عالیجناب الحسن واتارا به مناسبت چهل و دومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ۲۲ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://b2n.ir/t88149>

الحسن واتارا، رئیس‌جمهور ساحل عاج در پیامی سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران را به دکتر حسن روحانی رئیس‌جمهور ایران تبریک گفت. در این پیام آمده است: «جناب آقای رئیس‌جمهور؛ در زمانی که کشور شما روز ملی خود را جشن می‌گیرد، بسیار خرسندم تا تبریکات صمیمانه و گرم خود را از طرف مردم و دولت ساحل عاج و شخص خودم به جنابعالی ابراز نمایم. در این لحظات خجسته، مایلیم سلامتی و سعادت حضرتعالی و همچنین پیشرفت مداوم و بهروزی را برای مردم کشور دوست، ایران آرزو کنم.

اجرای طرح ویزیت رایگان و توزیع ماسک سفارت ایران در نیجر

منبع: سفارت جمهوری اسلامی ایران در نیجر

طرح ویزیت رایگان و توزیع ماسک به مناسبت گرامیداشت چهل و دومین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی از سوی سفارت جمهوری اسلامی ایران و هلال احمر در محل جمعیت اسلامی نیجر در شهر نیامی با حضور اعضای این جمعیت و مردم برگزار شد.

۲۲ بهمن ۱۳۹۹ تیمی از پزشکان هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در محل انجمن اسلامی نیجر پذیرای ۱۳۰ نفر از بیماران نیازمند شدند. دکتر مهدی کار دوست، رئیس نمایندگی ایران در نیجر در این زمینه گفت: این طرح به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و روز ملی و با همکاری مشترک سفارت جمهوری اسلامی ایران در نیجر، پایگاه هلال احمر و انجمن اسلامی برگزار شد و هدف از آن یاری رساندن به مردم نیازمند نیجر بود.

واکنش به خبر صادرات خودور فرمان‌راست سایپا به آفریقا

گروه سایپا مورد هجمه قرار گرفته است، توضیح داد: اخیراً فیلم و عکس‌هایی از یک خودرو کوییک در فضای

علی کریمی، سرپرست معاونت صادرات گروه سایپا درباره فیلم و عکسی که در فضای مجازی منتشر شده و در آن

مجازی منتشر شده که فرمان آن سمت راست اما دکمه‌های کنترل آینه و بلابر شیشه‌ها، سمت چپ است. در این خصوص ابتدا باید تأکید کنم که سایپا هیچ خودروی فرمان راستی به کشورهای آفریقایی صادر نکرده و انتشار تغییرات کارگاهی توسط شرکت آفریقایی به نام سایپا، کذب و یک بداخلاقی رسانه‌ای است. کریمی با انتقاد از رسانه‌ها و صفحات فضای مجازی که به صورت غیرمستند و با هدف تخریب صنعت خودرو کشور چنین اخبار مضحکی را منتشر می‌کنند، ادامه داد: یک شرکت استارت‌آپی به نام مورزا چند دستگاه خودرو کوئیک را از سایپا خریداری کرده و به عنوان نمونه به زیمباوه و آفریقای جنوبی برده است تا با توجه به نیاز آن کشورها تحقیقات توسعه‌ای متناسب با نیاز خود را روی آن انجام دهد لذا تغییرات صورت گرفته توسط آنها هیچ ارتباطی با گروه خودروسازی سایپا ندارد. وی با بیان اینکه قرارگیری فرمان خودرو در سمت راست توسط مهندسان شرکت مورزا و به صورت کارگاهی

صورت گرفته، افزود: اقدامات این شرکت تنها در مرحله تحقیقاتی است و با تجاری‌سازی فاصله زیادی دارد و اگر قرار باشد تغییراتی روی خودروی کوئیک صورت گیرد، سایپا باید آن را تأیید کند تا این خودرو بر اساس استانداردهای موجود در آفریقای جنوبی عرضه شود. وی افزود: صادرات یکی از مقوله‌های بسیار مهمی است که گروه خودروسازی سایپا دنبال می‌کند؛ از این رو در راستای توسعه صادرات به کشورهای آفریقایی همکاری های مشترک در حال پیگیری است.

کریمی گفت: در حال حاضر مجموعه سایپا به صورت مستقل پروژه تحقیقاتی برای تولید خودروی فرمان راست ندارد اما اگر قرار باشد چنین امری پیگیری شود در قالب سرمایه‌گذار مشترک امکان‌پذیر خواهد بود.

منبع: سایپا نیوز، واکنش سایپا به انتشار ویدئوی کوئیک فرمان راست در فضای مجازی، ۲۹ بهمن ۱۳۹۹. در: saipanews.com/news/id/20640

انتخاب نخست‌وزیر انتقالی لیبی + سوابق

عبدالحامید دبیبه، مهندس و تاجر ثروتمند لیبیایی که به نزدیکی با ترکیه و اخوان المسلمین شهرت دارد به عنوان نخست‌وزیر دوره انتقالی، زمام حکومت در این کشور را به دست گرفت. عبدالحامید متولد ۱۹۵۹ در شهر مصراته در سواحل شرقی طرابلس است. او که فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد در زمینه برنامه‌ریزی و فنون ساخت و ساز از دانشگاه تورنتو کانادا است، شش فرزند دارد.

دبیبه در زمان قذافی عهده‌دار مسئولیت‌های مهمی بود و در حلقه نزدیکان وی قرار داشت زیرا به عنوان مسبب رونق اقتصادی در سومین شهر بزرگ لیبی شناخته می‌شد. او ثروت خود را از حوزه ساخت و ساز به دست

آورد و به همراه پسر عمویش، علی دبیبه، به یکی از موفق‌ترین تاجران در مصراته تبدیل شد اما همین موفقیت چشمگیر مالی آغاز تحقیقات در مورد او و پسر عمویش را به اتهام اختلاس در پی داشت. وی شرکت توسعه و سرمایه‌گذاری لیبی، یک شرکت بزرگ دولتی، را در زمان قذافی مدیریت کرد و مجتمع‌های مسکونی و اداری متعددی ساخت. همچنین ریاست شرکت توسعه مراکز اداری، یک آژانس عظیم سرمایه‌گذاری عمومی، که متعهد مدرن‌سازی زیرساخت‌های لیبی است را در فاصله سال‌های ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۱ عهده دار بود. نزدیکی وی به اخوان و آنکارا به دلیل منافع اقتصادی مشترک آنها در سواحل مصراته قلمداد می‌شود. عبدالحامید از سال

۲۰۱۱، بعد از برکناری قذافی توسط ناتو، حضوری کم‌رنگ در سیاست لیبی دارد و حرکت «لیبیا المستقبل»، آینده لیبی، را پایه گذاری کرده است. جمعه ۱۷ بهمن، ۷۵ نماینده لیبیایی منتخب سازمان ملل، از چهره‌های منطقه‌ای و قبیله‌ای گرفته تا نمایندگان جناح‌های سیاسی، در ژنو برای انتخاب نخست وزیر موقت و سه عضو شورای ریاست جمهوری رأی دادند. علی پسر عموی عبدالحمید نیز عضو این شورا است. عبدالحمید وظیفه اساسی و دشوار آماده سازی زمینه برای انتخاباتی ملی، منصفانه و شفاف در ماه دسامبر و همچنین اطمینان از مشارکت ایمن ملت لیبی در روند انتخابات را بر عهده خواهد داشت. برنامه‌ای که وی قبل از انتخاب پیشنهاد داده بود برای یک دوره انتقالی ده ماهه بلندپروازانه به نظر می‌رسد زیرا کشور نفت خیز لیبی لیبی بعد از قذافی در هرج و مرج قرار گرفته و با ظهور دو دولت رقیب، دولت توافق ملی به رسمیت شناخته شده توسط سازمان ملل در غرب و یک

دولت شرقی که با فرمانده نظامی خلیفه حفتر متحد است، از درگیری‌های مسلحانه آسیب فراوانی دیده است. وی در یک کنفرانس ویدئویی در جلسه ژنو حاضر شد و بر لزوم آموزش به عنوان راهی برای ایجاد ثبات تأکید کرد و افزود: «ما تلاش خواهیم کرد تا ارگان‌های امنیتی حرفه‌ای عمل کنند و اسلحه در انحصار دولت قرار گیرد». دبیه همچنین قول داده است تا وزارت «آشتی ملی» را برای جلب سرمایه گذاران خارجی و ایجاد شغل برای جوانان ایجاد کند. وی هدف خود را برای پایان دادن به قطعی برق روزانه ظرف «حداکثر ظرف شش ماه» تعیین کرده است.

ایالات متحده آمریکا و روسیه از رای گیری در ژنو استقبال کردند اما برخی تحلیلگران و لیبیایی‌ها همچنان در این مورد تردید دارند.

منبع: همشهری آنلاین، عبدالحمید دبیه، نخست وزیر انتقالی لیبی، کیست؟، ۲۴ بهمن ۱۳۹۹. در: hamshahrionline.ir/x6Y48

ریاست سازمان تجارت جهانی به یک زن آفریقایی رسید

سازمان تجارت جهانی یک اقتصاددان اهل نیجریه را به عنوان اولین مدیرکل زن آفریقایی تبار خود برگزید. این نهاد اعلام کرد که نمایندگان ۱۶۴ کشور، «انگوزی اوکونجو ایوالا» ۶۶ ساله را به عنوان مدیرکل جدید سازمان تجارت جهانی انتخاب کردند. ایوالا در بیانیه‌ای گفت که اولویت اصلی وی پرداختن به تبعات اقتصادی و بهداشتی شیوع کرونا و «اجرای سیاست‌هایی است که برای راه اندازی مجدد اقتصادی جهانی به آن نیاز داریم». ایوالا سابقه وزارت دارایی نیجریه را در کارنامه خود دارد و ۲۵ سال نیز در بانک جهانی فعالیت کرده است. وی تابعیت دوگانه آمریکا و نیجریه را دارد. انتخاب وی پس

از آن نهایی شد که جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا از ریاست وی برای سازمان تجارت جهانی حمایت کرد. دونالد ترامپ رئیس جمهور سابق آمریکا با انتخاب ایوالا مخالف بود. ترامپ بارها سازمان تجارت جهانی را به رفتار غیرمنصفانه با آمریکا متهم کرده و برخلاف نظام و قوانین این سازمان جنگی تجاری را با چین آغاز کرد. وی همچنین تهدید کرده بود که آمریکا را از این نهاد بین المللی خارج خواهد کرد.

منبع: خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، یک زن آفریقایی رئیس سازمان تجارت جهانی شد، ۲۸ بهمن ۱۳۹۹. در: www.irna.ir/news/84230951

گزارشی درباره صادرات موز به جای نفت در الجزایر

میلیارد دلار رسید و دولت وام‌های کم بهره‌ای را در اختیار کشاورزان قرار می‌دهد تا بتوانند محصولات دیگر را هم تولید کنند.

عبدالحمید حمدانی، وزیر کشاورزی الجزایر هفته گذشته طرح‌هایی را برای کاهش هزینه سالانه به میزان ۲,۵ میلیارد دلار از طریق افزایش تولید داخلی و سهمیه بندی هزینه خریدهای خارجی اعلام کرد. وی به پارلمان گفت: مدرنیزه کردن بخش کشاورزی و فراهم کردن تسهیلات مورد نیاز برای کشاورزان ضروری است.

مجموع واردات الجزایر در سال ۲۰۲۰ که شیوع همه گیری ویروس کرونا تجارت جهانی را مختل کرد، ۱۸ درصد کاهش یافت و به ۳۴,۴ میلیارد دلار رسید اما کسری تجاری رو به رشد است زیرا درآمدهای صادراتی ۳۳ درصد کاهش پیدا کرده و به ۲۳,۸ میلیارد دلار رسیده است. این کاهش درآمد ناشی از افت قیمت‌های نفت و گاز است که ۹۴ درصد از کل درآمدهای صادراتی و ۶۰ درصد از بودجه دولت را تشکیل می‌دهند.

مدیر کمیته کشاورزی پارلمان الجزایر می‌گوید دولت باید به بخش‌های دیگر مانند کشاورزی برود تا از شوک های مالی ناشی از بحران‌های نفتی اجتناب کند.

مزوزی معتقد است اگر دولت به همه وعده‌هایی که به کشاورزان داده است، عمل کند، این بخش می‌تواند در هر دو سوی حساب تجاری کمک کند و نخست نیازهای داخلی را تامین کرده و سپس محصول مازاد برای صادرات به خارج تولید کند.

Source: Reuters, Digging for victory: Algeria turns to bananas in trade gap battle, 11 February 2021. In:

<https://www.reuters.com/article/algeria-economy-bananas/digging-for-victory-algeria-turns-to-bananas-in-trade-gap-battle-idINKBN2AB1SM?edition-redirect=in>

دولت الجزایر در مواجهه با کاهش درآمدهای انرژی و واردات پرهزینه، برای کمک به کاهش کسری تجارت خود کشاورزان را به پرورش موز تشویق کرده است.

مصطفی مزوزی، کشاورز الجزایری یک مزرعه گوجه فرنگی با گلخانه داشت و دولت الجزایر به وی یک هکتار زمین به شرط پرورش موز داده است. وی در گفت و گو با رویترز بدون این که آماری ارائه کند، این فعالیت را بسیار سودآور توصیف کرد. دولت هم از مزیت تولید داخلی این محصول که ۳۵ میلیون دلار هزینه واردات در سه ماهه نخست سال ۲۰۱۹ داشت، بهره مند شده و خوشنود است. مزوزی گفت: موز برای وی درآمد بیشتری نسبت به محصولات دیگر دارد زیرا این میوه وارداتی گرانتر است. وی قصد دارد انجمن تولیدکنندگان موز را ایجاد کند و خواستار توسعه بیشتر تولید موز در سواحل مدیترانه‌ای این کشور است.

الجزایر برای حفظ صادرات نفت و گاز که شریان حیات اقتصاد این کشور است، به سختی تقلا می‌کند زیرا سالها سوءمدیریت و عدم سرمایه گذاری ضربه خود را وارد کرده است. به گفته شریف بلمیهوب، وزیر امور پیشبینی های اقتصادی، این کاهش به حدی شدید است که ممکن است الجزایر تا یک دهه آینده دیگر صادرکننده نفت نباشد. وی ماه گذشته به یک شبکه رادیویی گفته بود الجزایر دیگر یک کشور نفتی نیست.

این کشور که یک عضو کوچک اوپک است، در توسعه بخشهای غیرنفتی پیش از سقوط قیمت‌های نفت کوتاهی کرده است و اکنون به توسعه اقتصاد تحت کنترل دولتی برای تولید کالاها و کاهش هزینه واردات و مقابله با کسری تجاری رو به رشد، نیاز فوری دارد.

واردات مواد غذایی حدود ۲۰ درصد از خرید خارجی الجزایر را تشکیل می‌دهد که در سال ۲۰۱۹ به ۸,۰۷

پیشخدمتی ربات‌ها در یک هتل آفریقای جنوبی

گرائنقیمت ژوهانسبورگ به کار گرفته شده‌اند. بقیه مسافران و مهمانان هتل، می‌توانند انتخاب کنند که ترجیح می‌دهند اتاق‌شان را یک ربات مرتب کند، یا یکی از پیشخدمت‌های دیگر هتل.

این ربات‌ها، افزون بر سرویس اتاق‌های هتل، انتقال غذا به اتاق مسافران و ارائه اطلاعات گردشگری، تا ۳۰ کیلوگرم چمدان مهمانان هتل را هم می‌توانند از لابی به اتاق‌ها منتقل کنند. اگر مهمانی مشکوک به کرونا وارد هتل شود، یکی از این ربات‌ها برای پذیرایی جلو می‌رود.

منبع: پایگاه ۵۵ آنلاین، ماجرای ربات‌های پیش خدمت ربات‌هایی که در آفریقا پیش خدمت شدند، ۲۹ بهمن ۱۳۹۹.

<https://www.55online.news/fa/tiny/news-189676>

مدیران یک هتل در ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی، با به کار گرفتن چند ربات، با یک تیر چند نشان زده‌اند. هتل اسکای در بزرگترین شهر آفریقای جنوبی، از این ربات‌های پیشخدمت برای پذیرایی از مهمان‌های مبتلا به بیماری کووید ۱۹ استفاده می‌کند. به این ترتیب، هم مسافرانی که کرونا دارند در هتل پذیرایی می‌شوند و هم بهداشت کارکنان هتل رعایت می‌شود. با این ابتکار، نام هتل اسکای هم بر سر زبان‌ها افتاده است.

اسکای نخستین هتل در قاره آفریقا است که دست به چنین ابتکاری زده است. سه ربات پیش خدمت به نام‌های لکسی، میکاه و ایریل، در این هتل در یک محله

موافقت آمریکا با معامله تسلیحاتی ۱۹۷ میلیون دلاری با مصر

آمریکا در خاورمیانه است و این معامله تغییری در توازن نظامی در منطقه ایجاد نمی‌کند.

منبع: خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، موافقت آمریکا با معامله تسلیحاتی ۲۰۰ میلیون دلاری با مصر، ۲۹ بهمن ۱۳۹۹.

<https://www.isna.ir/news/99112921781>

وزارت امور خارجه آمریکا در بیانیه‌ای از موافقت دولت این کشور با فروش تجهیزات نظامی به مصر به ارزش ۱۹۷ میلیون دلار خبر داد. طبق این بیانیه، این معامله شامل فروش سامانه دفاعی "C-RAM" و تجهیزات نظامی دیگر می‌شود. در بیانیه وزارت خارجه آمریکا آمده است که مصر همچنان هم‌پیمان راهبردی مهمی برای

تحلیل‌های روز آفریقا

علل رقابت‌پذیری پایین کالاهای ایرانی با کالاهای برخی کشورها

پایین بودن کیفیت بعضی از کالاها، بسته‌بندی نامناسب، بالا بودن قیمت تمام شده کالا، ورود واسطه‌ها با نگاه سود جویانه و... در این زمینه تأثیرگذار هستند. یکی از دلایل بسیار مهم که باعث شد کالاهای ایرانی نتوانند با کالاهای مشابه سایر کشورها رقابت کنند، قیمت تمام شده است که در بیشتر موارد، مجبور به سپردن بازار به دیگران شده‌ایم. از طرفی عدم اطمینان صادرکننده به بازار جدید، باعث کندی کار شده است، اگر چه ورود به بازارهای جدید چنانچه مانند قبل بدون داشتن برنامه و شناخت باشد، قطعاً نتیجه مطلوبی نخواهد داشت. باید با کمک گرفتن از افراد متخصص در زمینه‌های اقتصادی و دفاتر و مراکز تجاری، قوی‌تر عمل کرده و مشکلات کمتری داشته باشیم. بدست آوردن یک بازار هدف کار ساده‌ای نیست خصوصاً در دنیای امروزی که همه چیز با سیاست کشورها گره خورده و بازاریابی را برای بازرگانان و تولیدکنندگان مشکل کرده است.

جدا از مشکلات ذکر شده، بعضاً نحوه عملکرد صادرکنندگان هم باعث شده است تا قادر به نگهداری بازار هدف به دلایل مختلف از جمله نوع و نحوه بسته‌بندی و حمل کالا نبوده و در رقابت با کشورهای دیگر بازنده شده‌ایم. البته کالاهایی که قرار است بدون رعایت کردن شرایط کیفی در زمینه‌های مختلف برای مقطع کوتاهی در بازار هدف بمانند و برای مدت طولانی اعتبار را از کالاهای ایرانی بگیرند، بهتر است که از ابتدا

در دنیای امروز برای قدرتمند بودن نیاز به داشتن تسلیحات نظامی و ارتش قوی نیست. امروز مبارزه کشورهای قدرتمند دنیا در میدان اقتصاد است و در این زمینه تمام کشورهای توسعه یافته با تمام قوا تلاش می‌کنند. توان اقتصادی هر کشور ارتباط مستقیم با توان صنعتی دارد، صنعت در زمینه‌های مختلف و با تعاریف متفاوت و توان صنعت هم رابطه مستقیم با توان صادراتی یک کشور دارد.

برای داشتن یک صادرات توانمند نمی‌توان فقط با برنامه‌های سنتی در تولید و صادرات حضور پیدا کرد. برای داشتن یک اقتصاد پویا ضمن هماهنگ بودن با سیاست‌های تجارت بین‌المللی باید استراتژی داشت، استراتژی و سیاست گسترده و صرفاً در جهت توسعه صادرات.

ایران کشوری بزرگ و دارای پتانسیل‌های زیادی برای تولید، تبدیل و صادرات است و نیاز به این نیست که ما در همه زمینه‌ها ورود کنیم. ما باید با قدرت و در زمینه‌هایی که توان گسترش آن را در بازارهای هدف داریم تلاش کنیم. در جهت توسعه صادرات، بدست آوردن بازار هدف، حفظ بازار و گسترش آن اهمیت بسزایی دارد و برای رسیدن به این اهداف بزرگ، زمینه‌هایی باید مهیا باشد و عواملی تأثیرگذار هستند.

اکثر واحدهای تولیدی به دلیل نداشتن امکانات و اطلاعات دقیق در رابطه با بازارهای جهانی از تمام توان خود برای تولید استفاده نمی‌کنند. اما مواردی مانند

ورود پیدا نکنند تا مجبور نشویم بازار را به کشورهای دیگر بسپاریم.

اما چرا بعضی از کشورها توانسته‌اند به راحتی بازارهای هدف را از ما بگیرند، آیا به خاطر کیفیت کالا است؟ خیر این گونه نیست. کالاهای ایرانی به مراتب از نظر کیفیت بهتر است اما جاذبه اصلی این کالاها در نوع بسته‌بندی است که امید است با بخشنامه‌های اخیر گمرکی بتوان وضعیت بسته‌بندی کالاها در زمینه‌های مختلف سر سامان پیدا کند.

یکی دیگر از دلایل بسیار مهم که باعث شده است تا کالاهای ایرانی نتوانند با کالاهای مشابه سایر کشورها رقابت کنند، قیمت تمام شده است که در بیشتر موارد مجبور به سپردن بازار به دیگران شده‌ایم. نیاز است که مسئولین در این خصوص ورود کرده و در جهت بالا بردن توان صادرکنندگان در بازارهای جهانی اقدامات لازم انجام شود.

منبع: سفارت جمهوری اسلامی ایران در گینه کوناکری.

نقش هوسا تی وی در روابط اقتصادی ایران و آفریقا

که رسانه ای اقدام به اطلاع رسانی در خصوص توانمندی های ایران برای آفریقا و نیازهای آن کشورها در زمینه های صنعتی ، درمانی، آموزشی و کشاورزی کند. مدت هاست که رادیو های سواحیلی و هوسا تأسیس شده‌اند اما تجسم بصری در رسانه تأثیر بالاتری دارد.

شبکه هوسا تی وی می‌تواند نقش این پل را برای ارتباط اقتصادهای ایران با کشورهای آفریقایی فراهم کند. نه تنها داشتن شبکه تلویزیونی و سایت اینترنتی به زبان هوسایی لازم است بلکه باید به زبان سواحیلی هم گسترش یابد، تا هم مردم غرب و هم شرق آفریقا بتوانند به زبان مادری خود با ایران آشنا شوند. این نکته جالب است که بدانیم اگرچه در کشورهای غرب آفریقا زبان های اروپایی رسمیت دارد اما مردم این کشورها بیشتر به زبان هوسا با یکدیگر صحبت می‌کنند. برای مثال زبان رسمی نیجر و سنگال فرانسوی است و زبان رسمی نیجریه و غنا انگلیسی است اما مردم این کشورهای برای ارتباط با یکدیگر به زبان بومی خود یعنی هوسا صحبت می‌کنند همین مسئله در مورد غرب سودان و شمال کامرون هم صدق می‌کند.

آفریقا قاره‌ای است با فرصت‌های اقتصادی همیشه بکر. هیچ کشور بزرگی در اقتصاد به شکوفایی نرسیده مگر از مسیر ارتباط با کشورهای آفریقایی. چه کشورهای استعمارگر که به این قاره ستم کردند و منابع آن را به یغما بردند و چه کشورهای در حال توسعه مانند چین، ترکیه و هند که گامهای لرزان توسعه اقتصادی خود را در ارتباط با بازار مصرف آفریقا برداشتند. حتی دولت های کوچک تری مانند عربستان، امارات متحده عربی، قطر نیز برای سرمایه گذاری در آفریقا فعال شده اند. ماجرا برای ایران کاملا متفاوت است چون مردم آفریقا دید بسیار خوبی به ایران نسبت به اروپا، ترکیه و عربستان دارند. آنان علاقه‌مندی زیادی برای خرید کالاهای ایرانی نشان می‌دهند که رونق نمایشگاه‌های مشترک ایران در کشورهای این قاره مانند نیجر نمونه‌ای از آن است.

هوسا تی وی؛ پل ارتباطی دومانطقه

سوال اینجاست که چرا تاکنون ارتباطات اقتصادی میان ایران و کشورهای زیر صحرا چندان رونق نداشته است؟ یکی از این دلایل به کم اطلاعی طرفین به فرصت های موجود برای همکاری است. این نیاز به واقع وجود دارد

بنابراین برقراری روابط اقتصادی میان ایران و غرب آفریقا می تواند تجارتی برد برد برای دو طرف باشد. چرا که هزینه کالاهای ایرانی به ویژه دارو و تجهیزات درمانی در مقایسه با کالاهای مشابه غربی و حتی چینی از قیمت بسیار پایین تری برخوردار است.

یکی از مهم ترین مواردی که می تواند برای آفریقا و ایران رابطه برد - برد باشد صدور خدمات فنی و مهندسی ایران به کشورهای آفریقایی است. ساخت جاده، پل، کارخانه های فراوری محصولات کشاورزی، بیمارستان و آموزش نیروی انسانی و... به صورت حرفه ای از مواردی است که دولت و بخش خصوصی ایران می توانند انجام دهند.

کشاورزی فرامرزی ایران در زمین های آفریقایی با کشاورزان همان کشورها به ویژه در حاشیه خلیج گینه نیز می تواند یکی از گزینه های همکاری باشد.

از دیگر مواردی که می تواند میان ملت های ایران و آفریقای غربی پیوند ایجاد کند، مدیکال توریسم برای بیماران آفریقایی در بیمارستان های خصوصی ایران است. هزینه به مراتب کمتر درمان در ایران در مقایسه با کشورهای غربی با تخصصی برابر می تواند هم هزینه های مردم آن قاره را کاهش دهد و هم برای ظرفیت های خالی بخش خصوصی ایران مزیت اقتصادی داشته باشد.

سفر گردشگران ایرانی به آفریقا و تحصیل دانشجویان آفریقایی در ایران به سهولت قابل تحقق است و در همه این موارد رسانه ای که به هوسایی فعالیت کند می تواند تاثیرگذار باشد.

تجارت با آفریقا به سود چه کسی؟

شاید این سوال مطرح شود که آیا کشورهای آفریقا می توانند هزینه این تجارت را بپردازند یا آنکه این رابطه یک طرفه است و ایران باید مجانی کار کند؟ پاسخ این است که غرب آفریقا از جنوب صحرا تا سواحل گینه دارای دریایی از فرصت های اقتصادی و ثروتهای طبیعی هستند.

خود نیجریه از صادرکنندگان بزرگ نفت در جهان است و با جمعیت حدود ۲۰۰ میلیون نفر بازار مصرف بزرگی است. کشور ساحل عاج صادر کننده بزرگ کاکائو و کشور مالی تولید کننده بزرگ پنبه است و... از این رو گسترش تجارت با این کشورها چه برای حضور در بازارهای مصرفی و چه برای تامین مواد اولیه دست اول فراوری نشده می تواند برای کشور ما راهگشا باشد.

منافع همکاری اقتصادی با آفریقا بسیار بیشتر از همکاری با دیگر کشورها می تواند برای ایران به رشد صنایع تولیدی منجر شود. آفریقا هم بازار مصرف بزرگی دارد و هم تنها قاره ای است که همیشه هر نوع ماده اولیه معدنی، کشاورزی و ... را می تواند در اختیار واردکنندگان ما بگذارد آن هم بدون رفتارهای زننده غربی.

متأسفانه این ارتباط بسیار دیر آغاز شد و شاید اگر چند دهه قبل هم به آفریقا با دید مناسب تری توجه می شد باز هم دیر بود. با این حال آفریقا قاره ای است که همیشه دارای فرصت برای همه است و حالا که بعد از ۴۰ سال از انقلاب یک رسانه تخصصی آفریقا با نام «هوسا تی وی» در منظومه رسانه های معاونت برون مرزی صداوسیما ایجاد شده، بسیار تأسف انگیز است که هنوز نتوانسته امکان پخش ماهواره ای به دست آورد و هنوز هم رادیو و هم تلویزیون آن در قالب وب کست و به صورت اینترنتی فعالیت می کنند، حال آن که این رسانه در صورت شکوفایی و جذب بودجه کافی می تواند در اهداف پیش گفته موفق ظاهر شود. لذا می طلبد که از سوی همه نهادهای فرهنگی و حتی تأثیرگذاران اقتصادی کشور حمایت شود و هر چه زودتر پای به مرحله پخش ماهواره ای و تلویزیونی و رادیویی بگذارد.

نویسنده: محمدپارسا نجفی، هوسا تی وی پنجره

دوستی آفریقا و ایران، خبرگزاری بین المللی قدس، ۲۰

بهمن ۱۳۹۹. در: <https://b2n.ir/d77929>

مثلت جدید داعش در آفریقا

و ترویج تفکراتش در میان مردم فقیر فراهم ساخته است؛ به ویژه اینکه این تشکیلات، برای جذب آنان از وسوسه های مالی استفاده می کند.

«داعش» بر یک بندر راهبردی گاز در نزدیکی یک میدان گاز دریایی سیطره یافت که این امر، نه تنها منافع دولت «موزامبیک» بلکه شرکت های خارجی مختلف را نیز تهدید می کند. ذخایر گاز طبیعی «موزامبیک» به ۱۵۰ تریلیون فوت مکعب یعنی معادل ۲۴ میلیارد بشکه نفت می رسد که می تواند این کشور را به نمایشگاه جهانی انرژی جهان تبدیل کند.

این ثروت هنگفت، ده ها میلیارد دلار سرمایه جهانی به این کشور سرازیر کرده که ممکن است در کنار «روسیه»، «قطر» و «الجزایر»، این کشور را به قطب جدید صادرات گاز مایع در جهان تبدیل کند؛ اما با سیطره «داعش» بر بخش های گسترده ای از شمال این کشور و مناطق نزدیک به مراکز «گاز» و معادن یاقوت، این آرزو بر باد رفت و ممکن است به دلیل رقابت بر سر گاز و یاقوت، به بحرانی خشونت بار در این منطقه تبدیل شود.

با وجود تهدید بزرگی که از سوی «داعش» در «موزامبیک» احساس می شود؛ اما مداخله بین المللی برای کمک به دولت در جهت مقابله با این تشکیلات، محدود است. «داعش» مرزها را به رسمیت نمی شناسد؛ بلکه می کوشد تا از مناطق مرزی برای فعالیت آسان تر استفاده کند؛ به گونه ای که در صفوف این تشکیلات شهروندانی از «موزامبیک»، «تانزانیا»، «کنیا» و «سومالی» دیده می شوند.

«داعش» در «کنگو» نتوانست بر مناطق مهمی سیطره یابد؛ اما در مناطق شرقی این کشور، دست به حملاتی پراکنده زد. «کنگو» سال هاست که با شرایط امنیتی

در بحبوحه درگیری با گروه های افراطی در منطقه «ساحل آفریقا»، شاخه جدید «داعش» در «موزامبیک» اعلام موجودیت کرد، پیشروی خود را در «کنگو» آغاز کرد و تهدیدی برای «تانزانیا» به شمار می رود.

از سوی دیگر، عناصر داعشی به زندانی بزرگ در «کنگو» یورش بردند و صدها زندانی از جمله عناصر افراطی را آزاد کردند. آنان به پیشروی خود به سمت «تانزانیا» ادامه دادند و به یک مرکز امنیتی در شهری هم مرز با «موزامبیک» حمله کردند. «موزامبیک» در سال ۲۰۱۷ شاهد افزایش حملات مسلحانه ی تشکیلاتی افراطی موسوم به «انصار السنة» بود. این جماعت در سال ۲۰۱۸ با «داعش» بیعت کرد. از این تاریخ، فعالیت «داعش» خشن تر و خونبارتر گردید و دست به قتل عام های مخفی زد که در نوع خود بزرگترین قتل عام در این کشور به شمار می رود.

خطرناک ترین عملیات «داعش» در «موزامبیک»، سیطره آن بر بندر اصلی «موکیمبو دا پریا» بود که سرشار از گاز طبیعی است و در شهری با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفری قرار دارد. حملات «داعش»، ۲۵۰۰ کشته و بیش از ۵۷۰ هزار آواره بر جای گذاشت.

در سال ۲۰۱۰، یک میدان عظیم گاز طبیعی در سواحل استان «کابو دلگادو» کشف شد. «داعش» در این استان فعالیت دارد و اکثر ساکنان آن مسلمانان هستند.

«موزامبیک» در شمار فقیرترین کشورهای جهان قرار دارد. با کشف این میدان گازی، انتظار می رود که سرمایه ۶۰ میلیارد دلاری به سمت این کشور سرازیر گردد. در سال ۲۰۰۹، نیز بزرگترین معدن یاقوت جهان در این کشور کشف شد که می توانست برای این کشور درآمدزا باشد؛ اما فساد دولت و حزب حاکم و عدم بازتاب این اکتشاف ها بر زندگی مردم، بستر مناسبی برای «داعش»

وخیمی، دست و پنجه نرم می‌کند و «داعش» از این شرایط برای تشدید حملات خود بهره برداری می‌کند. بعید نیست که «داعش» پس از اخراج از «عراق»، «سوریه» و شمال آفریقا بکوشد تا در «ساحل آفریقا» و حوزه دریاچه «چاد» حضور یابد. مثلث «موزامبیک»، «تانزانیا» و «کنگو» کانون سوم «داعش» به شمار می‌رود. پیش بینی می‌شود که این امر، ارتش‌های ابرقدرتها را جهت حفاظت از سرمایه‌های شرکتهای خود و به بهانه

مبارزه با تروریسم، به این منطقه بکشاند و ممکن است این منطقه به عرصه درگیری این کشورها با یکدیگر تبدیل شود.

منبع: دبیرخانه کنگره جهانی مقابله با جریان‌های افراطی و تکفیری، «موزامبیک»، «تانزانیا» و «کنگو» مثلث جدید «داعش» در «آفریقا»، ۱۹ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://b2n.ir/e89407>

کمک‌های اقتصادی چین؛ اهرم حضور در آفریقا

مسئله نفوذ چین و حجم روابط اقتصادی این کشور در آفریقا مورد توجه کشورهای غربی و طرفداران آنها در داخل آفریقا قرار دارد. دیلی ماوریک در مقاله‌ای با اشاره به وام‌های کلانی که چین به دولت‌های آفریقایی می‌دهد که با توجه به عدم مشروط کردن وام به اتخاذ اصلاحات سیاسی و اقتصادی مورد نظر غرب برای رهبران آفریقایی جذابیت دارد، غربی‌ها که رقیب چین در آفریقا هستند این اقدام چین را بعنوان دام بدهی معرفی کرده‌اند. در این راستا بعضی از تحلیلگران این قاره معتقدند که به دلیل حجم بالای دیون و اخذ منابع طبیعی و سرمایه‌های زیرساختی به عنوان ضمانت، چه بسا وام‌های چین از وام‌های کشورها و مؤسسات غربی خطرناک‌تر باشد.

به منابع طبیعی، یکی از جنبه‌های اصلی در این رابطه تجاری است. در گزارش یکی از مؤسسات وابسته به دانشگاه ام‌آی‌تی آمده که صادرات منابع طبیعی در بسیاری از کشورهای آفریقایی به بازار چین متکی است. مثلاً ۹۵ درصد صادرات نفت خام سودان تا سال ۲۰۱۷ به مقصد چین صورت می‌گرفت. تا سال ۲۰۱۹ آنگولا دومین منبع تأمین نفت چین بعد از روسیه بود. چین به منظور دسترسی آسان‌تر به منابع طبیعی کشورهای آفریقایی اقدام به توزیع تسهیلات مالی با پشتوانه و ضمانت منابع طبیعی کرده است. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۴ این نوع تسهیلات ۳۳ درصد تسهیلات اعطایی چین به آفریقا را شامل می‌شده است. موافقت چین با اعطای وام ۲۰ میلیارد دلاری به گینه در یک دوره ۲۰ ساله در ازای امتیاز معادن سنگ معدنی آلومینیوم خصوصاً بوکسیت در سال ۲۰۱۷ نمونه تازه‌ای از این نوع ابتکار است.

آفریقایی زیر صحرا نشان داده که یکی از مؤلفه‌های اصلی در دستور کار استراتژی جهانی چین در ۲۰ سال گذشته بوده است. این امر بنا به نظر مؤسسه تحقیقات دی‌اوسی در جایگاه تجاری چین که از سال ۲۰۱۲ به این سو بزرگترین شریک تجاری آفریقا بوده به خوبی قابل مشاهده است. از آن سال تاکنون، حجم تجارت بین دو طرف سالانه ۲۰۰ میلیارد دلار بوده است. برآورد می‌شود که بیش از هزار شرکت چینی در آفریقا فعالیت دارند که ارزشی معادل ۲ تریلیون دلار را ایجاد کرده‌اند. دسترسی

البته، چین دست به ابتکاراتی برای تعامل با آفریقا فراتر از دسترسی به منابع طبیعی نیز زده است. چین به منظور تقویت تجارت و همکاری اقتصادی در توسعه جاده‌ها، بنادر، راه آهن و سایر زیرساخت‌های اقتصادی در آفریقا مشارکت کرده است. نمونه‌های اخیر این کار از جمله

راه‌آهن جیبوتی به اتیوپی است به طول ۷۵۶ کیلومتر و با هزینه ۴ میلیارد دلار که در سال ۲۰۱۷ به اتمام رسید. راه‌آهن مومباسا به نایروبی به طول ۴۸۰ کیلومتر نیز در سال ۲۰۱۸ توسط چین ساخته و به بهره‌برداری رسید. راه‌آهن نایروبی به نایواشا که یک و نیم میلیارد دلار هزینه دشت نیز در سال ۲۰۱۹ پایان یافت. چین همچنین قرار است کار ساخت راه‌آهن سراسری گینه را به طول ۶۷۹ کیلومتر شروع کند. چین در سال ۲۰۱۸ یک صندوق یک میلیارد دلاری تحت عنوان صندوق توسعه زیرساختی کمربند - جاده را تأسیس کرد. این صندوق بخشی از ابتکاراتی است که چین به ارزش ۶۰ میلیارد دلار برای کمک به اجرایی کردن طرح یک کمربند و یک راه در نظر گرفته است.

دولت‌های آفریقایی کمک‌های چین را بر غربی‌ها ترجیح می‌دهند. برخلاف میل کشورهای شمال، رهبران آفریقایی از کمک‌ها و سرمایه‌گذاری‌های چین به خوبی استقبال کرده‌اند زیرا کمک‌های چین موجب شکسته شدن انحصار غرب در اعطای کمک‌های اقتصادی که مدیریت آن اساساً به دست صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی است، می‌شود. رهبران آفریقایی به کمک‌های چین از این دید نگاه می‌کنند که اهداف سلطه‌جویانه غرب را به چالش کشیده و یا مختل می‌کند. ضمن اینکه کمک‌های چین موکول به شرایطی نظیر اتخاذ اصول دموکراتیک و اصلاحات مبتنی بر آزادسازی اقتصادی در ازای اعطای وام نمی‌باشد. این امر برای دولت‌های آفریقایی زیر صحرا که از نظر تاریخی تجربه منفی از رویکرد مشروط کشورهای غربی و مؤسسات مالی چندملیتی دارند، جذاب است. مؤسسات مالی چندملیتی غربی از تفوق خود برای سپردن مدیریت اقتصادی کشورهای آفریقایی به متخصصان و مشاوران خارجی استفاده کرده‌اند که مأموریتشان اجرای سیاست‌های

اقتصادی بدون توجه به نظر دولت‌های محلی بوده است. برنامه‌های تعدیل ساختاری بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول برای کشورهای درگیر بحران اقتصادی الگوی چنین روشی بوده است. این برنامه‌ها در دهه ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۰ اجرا گردیده و سپس در دهه ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ بازتعریف و تغییر نام داده شدند. اما چین شرایط خاصی برای دادن وام ندارد زیرا می‌گوید سیاست بین‌المللی چین مبتنی بر احترام به حاکمیت و عدم مداخله در امور کشورهاست.

با اینکه کمک‌های چین غیرمشروط معرفی می‌شود اما کشورهای آفریقایی آموخته‌اند که هیچ کس غذای مجانی نمی‌دهد. منتقدان توسعه نفوذ چین در آفریقا معتقدند که کمک‌های چین هم ممکن است به اندازه کمک‌های سنتی غرب در اعمال حاکمیت دولت‌ها محدودیت ایجاد کرده و چه بسا عواقب بدتری برای دولت‌های آفریقایی در مقایسه با کمک‌های غربی داشته باشد. این افراد چین را متهم می‌کنند که دیپلماسی موسوم به "دام بدهی" (debt-trap diplomacy) را اجرا می‌کند. در این روش به صورت سیستماتیک کشورها اغوا می‌شوند که وام‌های کلان دریافت کنند ولی به صرف ناتوانی از پرداخت دیون، کنترل امور کلیدی خود را از دست می‌دهند. مثلاً ادعا می‌شود که در سریلانکا دولت ناچار شده کنترل بندر جدید هامبانتوتا را به خاطر عدم بازپرداخت دیونش، به شرکت اداره کننده چینی واگذار کند. از زامبیا هم گزارش می‌دهند که وام دهندگان چینی در مقابل اقساط پرداخت نشده وام‌های خود خواستار امتیازات معدنی شده‌اند. دولت کنیا هم از این که چین، قصد تصاحب بنادر این کشور در صورت عدم تصفیه دیون را باشد نگران به نظر می‌رسد. در حال حاضر ۲۱ درصد دیون ملی کنیا در اختیار چین است. شیوع کووید-۱۹ بحث بخشش دیون را مجدداً داغ کرده است. در ماه می ۲۰۲۰ رئیس

جمهور آفریقای جنوبی آقای سیریل راماپوزا بعنوان رئیس دوره‌ای اتحادیه آفریقا از وام دهندگان جهانی خواست که یک مهلت دو ساله برای پرداخت اقساط دیون آفریقای زیرصحرا در نظر بگیرند. هدف از این درخواست این بود که دولت‌ها بتوانند منابع مالی محدود را بیشتر به سمت نظام سلامت و بهداشت خود که شدیداً تحت فشار کووید-۱۹ قرار گرفته است هدایت کنند. ضمن اینکه اقتصاد جهانی هم دچار رکود شده و کشورهای آفریقایی بیش از دیگران دچار کمبود منابع مالی شده‌اند. بنا به گزارش صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی در منطقه آفریقای زیرصحرا در سال ۲۰۲۰ حداقل ۱٫۶ درصد منقبض خواهد شد که در ۳۰ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. لذا، صندوق خواستار حمایت شرکای توسعه‌ای آفریقا جهت برآوردن نیازهای مالی و کاهش بار بدهی کشورهای آسیب‌پذیر شده است. بنا به تحقیق دانشگاه جانز هاپکینز، کشورهای آفریقایی بیش از ۱۴۳ میلیارد دلار به چین بدهکار می‌باشند. برآورد می‌شود که چین ۲۰ درصد دیون خارجی دولت‌های آفریقایی را در اختیار دارد و بزرگترین کشور اعتبار دهنده به آفریقای زیر صحراست.

برای دوره بهبود و بازسازی پسا-کورونا نیز چین بازیگر مهمی در آفریقا است و از نظر منتقدان باید در کاهش بار بدهی کشورهای آفریقایی نقش کلیدی بازی کند. البته تاکتیک چین در قبال این موضوع، پرهیز از اعلام بخشودگی کلی و فوری دیون بوده و بیشتر ترجیح داده که به صورت جداگانه با کشورها در خصوص ترتیبات لازم وارد مذاکره شود. در ماه می ۲۰۲۰ وزیر خارجه چین به رویترز گفته بود ریشه مسئله دیون آفریقا پیچیده است و پرونده بدهی هر کشوری با دیگری متفاوت می‌باشد. منتقدان چین ادعا می‌کنند که چون طرف‌های غربی دست به بخشش دیون زده‌اند پس چین هم باید همان

کار را بکند. اینان می‌گویند که گروه ۲۰ (G20) ابتکاری برای تعلیق دیون فقیرترین کشورهای جهان اعلام کرده‌اند. صندوق بین‌المللی پول هم در این راستا پرداخت اصل و بهره دیون ۲۵ کشور که شامل ۱۹ کشور آفریقایی نیز می‌شود را از آوریل ۲۰۲۰ تا پایان سال ۲۰۲۰ به تعویق انداخته که روی هم ۵۰۰ میلیون دلار می‌شود. اما طلب چین از کشورهای آفریقای زیر صحرا متشکل از وام‌های بدون بهره و وام‌های تجاری و ترجیحی است. در ماه جون ۲۰۲۰ در اوج بیماری کرونا که اجلاس فوق‌العاده سران چین و آفریقا برای مقابله با کرونا به صورت مجازی برگزار شده بود رئیس‌جمهور چین اعلام کرد که اقساط وام‌های بدون بهره آفریقا که سر رسید آنها در سال ۲۰۲۰ باشد بخشیده خواهند شد. با اینکه وام‌های بدون بهره، کمترین مقدار وام‌های چین به آفریقا است اما بدلیل حجم بالای آنها رقم قابل توجهی می‌شود. برای مثال، در سال ۲۰۱۵ چین مبلغ ۶۰ میلیارد دلار به عنوان وام برای کشورهای آفریقایی در نظر گرفت که ۹ درصد آن یعنی ۵٫۴ میلیارد دلار وام‌های بدون بهره بود. چین در سال ۲۰۱۸ باز هم یک رقم ۶۰ میلیارد دلار دیگر متعهد گردید که این بار ۲۵ درصد آن یعنی ۱۵ میلیارد دلار وام بدون بهره تعیین شد.

البته درخواست بخشش یا تعویق بدهی‌های بازرگانی یا ترجیحی کار سختی است. زیرا چین به دلیل شرایط کرونایی شاهد افت روند اقتصادی شده و تحت تأثیر جنگ تجاری با آمریکا نیز قرار دارد. چین برای بهبود وضعیت اقتصادی خود نیازمند بکارگیری این منابع جهت تحریک اقتصاد داخلی می‌باشد. با اینکه چین نیازمند رسیدگی به اقتصاد داخلی خود می‌باشد اما کاملاً آگاه است که آفریقا منطقه‌ای است که می‌تواند از آن حمایت دیپلماتیک و سیاسی قابل توجهی در عرصه بین‌المللی به دست آورده و منافع اقتصادی مهمی هم برایش دارد. لذا،

می‌رسد که چین رویکرد عملگرایانه‌ای در این ارتباط خواهد داشت زیرا راهبرد درازمدت و اهرم‌های فشارش بر این قاره شدیداً متأثر از تدابیرش در قبال دیون خواهد بود زیرا کشورهای آفریقایی به شدت نسبت به مسئله دیون حساس هستند.

منبع: پرتال معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، کمک‌های اقتصادی چین؛ اهرم حضور این کشور در آفریقا، ۲۱ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://b2n.ir/t69324>

در پروژه‌های کلانی مثل راه‌آهن جیبوتی به اتیوپی چین گزینه تعویق بازپرداخت دیون بدون بهره را اعمال کرده است. چین همچنین تجدید ساختار دیون و یا سواپ (معاوضه) بدهی‌ها با سرمایه را نیز در دست بررسی دارد. قرار است در سال ۲۰۲۱ نشست همکاری چین و آفریقا - موسوم به فوکاک (Forum on China-Africa Co-operation (FOCAC)) برگزار شود که در آنجا احتمال بررسی کاهش بار بدهی‌های آفریقا وجود دارد. به نظر

فرصت‌های اقتصادی آفریقا

آگهی مناقصه ساخت پنج دبیرستان دخترانه در ساحل عاج

سفارت جمهوری اسلامی ایران در ابیجان در اطلاعیه اعلام کرد: دولت جمهوری ساحل عاج بودجه‌ای را از بانک توسعه اسلامی (IDB) برای تأمین اعتبار پروژه ارتقاء دسترسی دختران به آموزش متوسطه (PPAJFES) دریافت کرده و قصد دارد بخشی از این بودجه را در مناقصه ساخت دبیرستان دخترانه استفاده کند. واحد مدیریت پروژه ارتقاء دسترسی دختران به تحصیلات متوسطه از متقاضیان واجد شرایط لازم برای انجام امور ساخت پنج دبیرستان برای دختران در شهرهای مختلف دعوت به عمل می‌آورد. امکان دسترسی به اطلاعات پروژه از طریق نمایندگی بانک اسلامی توسعه در جمهوری اسلامی ایران میسر خواهد بود. در صورت علاقه مندی به شرکت در مناقصه مربوطه با پست الکترونیکی ذیل تماس حاصل فرمایند: iranemb.abj@mfa.ir

منبع: سفارت جمهوری اسلامی ایران در ابیجان، آگهی مناقصه ساخت پنج باب دبیرستان دخترانه در کشور ساحل عاج، ۲۳ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://abidjan.mfa.ir/portal/newsview/628242>

فهرست مناقصات آفریقای جنوبی برای سه ماهه اول ۲۰۲۱

اعلام مناقصات در آفریقای جنوبی به روش‌های مختلفی صورت می‌گیرد. بولتن‌ها، روزنامه‌ها و وبسایت‌ها عمده‌ترین آنها می‌باشد. فهرست کلیه مناقصات دریافت کالا و خدمات برای وزارتخانه‌ها و شرکت‌های دولتی آفریقای جنوبی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۱ که اخیراً از سوی وزارت خزانه‌داری این کشور منتشر شده است، جهت بهره‌برداری علاقه‌مندان در آدرس‌های ذیل قابل مشاهده است:

فهرست مناقصات دریافت کالا و خدمات دولتی آفریقای جنوبی ۱:

https://economic.mfa.gov.ir/files/ecodep/newspics/1530404009_139911040914.pdf

فهرست مناقصات دریافت کالا و خدمات دولتی آفریقای جنوبی ۲:

https://economic.mfa.gov.ir/files/ecodep/newspics/638383543_139911040914.pdf

منبع: پرتال معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه، لیست مناقصات آفریقای جنوبی برای سه ماهه اول ۲۰۲۱ میلادی، ۷ بهمن ۱۳۹۹. در: <https://b2n.ir/f43153>